

नेपाल विद्यार्थी संगठनको विधान

श्री ५ को सरकार, राष्ट्रिय निर्देशन मंत्रालय
प्रचार तथा प्रसार विभाग

321.6

HMC

2018

नेपाल विद्यार्थी संगठनको विधान

१. नाम:-

संगठनको नाम नेपाल विद्यार्थी संगठन रहनेछ ।

२. केन्द्रीय कार्यालय:-

संगठनको केन्द्रीय कार्यालय काठमाडौंमा रहने छ ।

३. उद्देश्यहरू:-

संगठनको उद्देश्य निम्नलिखित हुनेछ :-

- (क) विद्यार्थी वर्गको शारीरिक, मानसिक तथा बौद्धिक विकासका लागि कार्य गर्ने ।

(ख) विद्यार्थी वर्गलाई देश नरेश प्रतिको आफ्नो उत्तरदायित्व र कर्तव्य प्रति जागरूक राखी उनीहरूको शक्तिलाई राष्ट्र निर्माणमा लगाउने ।

४. सदस्यता:-

(क) संगठनको विधान र नियम स्वीकार गर्ने १४ वर्ष पूरा भएका सबै विद्यार्थी-हरू नेपाल विद्यार्थी संगठनको सदस्य बन्न सक्नेछन् ।

(ख) प्रत्येक वर्ष सदस्यले १२५ पच्चीस पैसा सदस्यता शुल्क बुझाउनु पर्नेछ ।

(ग) प्रारम्भिक तह बाहेक अरू सबै तहको कार्य समितिमा निर्वाचित सदस्य-हरूको अतिरिक्त साधारण सदस्यहरू मध्येबाट २जना श्री ५ को सरकारद्वारा र २जना सभापतिद्वारा मनोनीत गरि-एका सदस्यहरू रहनेछन् । तर कुनै क्षेत्र, जिल्ला वा अञ्चलको एक भन्दा बढी सदस्य मनोनीत हुन सक्ने छैन । सचिव

र कोषाध्यक्ष श्री ५ को सरकारद्वारा मनोनीत सदस्यहरू नै हुनेछन् ।

५. संगठन:-

(क) प्रारम्भिक संगठन:-

संगठनको प्रारम्भिक तह शिक्षण संस्था हुनेछ । कुनै एक शिक्षण संस्थामा एक भन्दा बढी संगठन हुन सक्ने छैन ।

(ख) जिल्ला संगठन:-

(१) जिल्ला भित्रका प्रत्येक शिक्षण संस्थाको एक एक प्रतिनिधि र कुनै शिक्षण संस्थाको विद्यार्थी सदस्य संख्या ५० भन्दा बढी छ भने प्रत्येक थप ५० विद्यार्थी-हरूको लागि अर्को एक प्रतिनिधि लिएर जिल्ला परिषद् बन्ने छ । यसरी प्रत्येक ५० विद्यार्थीको निमित्त १ प्रतिनिधि लिँदा बाँकी रहने पछिल्लो संख्या ५० भन्दा कम तर २५ भन्दा बढी छ भने

त्यसको निमित्त पनि १ प्रति-
निधि हुन सक्ने छ ।

(२) जिल्ला भित्रका सबै सदस्यहरू-
बाट जिल्ला सभापतिको चुनाव
हुनेछ ।

(३) जिल्ला परिषद्दे आफू मध्ये-
बाट कार्य समितिका ४ सदस्य-
हरू चुन्ने छ ।

(ग) अञ्चल संगठन:-

(१) अञ्चल भित्रका सबै जिल्ला
परिषद्का सदस्यहरू अञ्चल
अधिवेशनका प्रतिनिधि हुनेछन्
र यिनले अञ्चल संगठनको
सभापति चुन्ने छन् ।

(२) अञ्चल भित्रका सबै जिल्ला
कार्य समितिका सदस्यहरू
अञ्चल परिषद्का सदस्य हुने-
छन् । तर कुनै जिल्ला परिषद्-
मा २० भन्दा बढी सदस्यहरू

(५)

छन् भने अञ्चल परिषद्मा जिल्ला कार्य समितिका सदस्यहरूका अतिरिक्त जिल्ला परिषद्का प्रत्येक थप ३ सदस्यहरूको लागि १ प्रतिनिधि अञ्चल परिषद्मा रहन सक्ने छ । यस्ता थप प्रतिनिधिहरू जिल्ला कार्य समितिको निर्णय बमोजिम पठाइने छन् ।

(३) अञ्चल परिषद्ले अन्तर्गत जिल्ला संख्याको अनुपातमा साधारणतया प्रत्येक जिल्ला को लागि १ प्रतिनिधि पर्ने गरी कार्य समितिका लागि सदस्यहरू चुन्ने छ । तर अञ्चल परिषद्मा कुनै जिल्लाको ६ भन्दा बढी सदस्यहरू छन् भने प्रत्येक थप ३ सदस्यहरू मध्येबाट सम्बन्धित जिल्ला कार्य समितिको निर्णय बमोजिम अञ्चल कार्य

समितिमा थप १ सदस्य रहन
सक्ने छ ।

(घ) केन्द्रीय संगठन:-

- (१) सबै अञ्चल परिषद्का सदस्यहरू
केन्द्रीय अधिवेशनमा प्रतिनिधि
हुनेछन् र यिनले केन्द्रीय सभा-
पति चुन्ने छन् ।
- (२) सबै अञ्चल कार्य समितिका
सदस्यहरू केन्द्रीय परिषद्का
सदस्य हुनेछन् ।
- (३) केन्द्रीय परिषद्ले कार्य समिति-
को लागि १४ सदस्यहरूको
चुनाव गर्नेछ । कार्य समितिमा
साधारणतया प्रत्येक अञ्चलका
१ सदस्य रहनु पर्नेछ र बढीमा
दुई सदस्यहरूसम्म रहन सक्ने
छन् ।
- (४) संगठनको कुनै तहको पदाधि-
कारी माथिल्लो तहको पदाधि-

कारीमा निर्वाचित वा मनोनीत
भएमा तल्लो तहको पदबाट
स्वतः हटेको मानिने छ ।

- (५) श्री ५ को सरकारद्वारा मनोनीत
भएका सदस्यले माथिल्लो स्तर-
को पदका लागि चुनावमा उमेद-
वार हुन सरकारको पूर्व स्वी-
कृति लिनु अनिवार्य हुनेछ ।

६. कार्यावधि:-

- (क) संगठनको सबै तहको कार्यावधि
साधारणतया २ वर्षको हुनेछ ।
- (ख) संगठनको अधिल्लो परिषद् र कार्य
समितिको कार्यावधि समाप्त भई अर्को
परिषद् समितिको गठन नहुञ्जेल
कार्यावधि समाप्त भएपनि अधिल्लो
परिषद् र समितिबाट नै कार्य सञ्चा-
लन भइरहने छ । तर यसको समय
तीन महीनाभन्दा बढी हुनेछैन ।

७. केन्द्रीय परिषद्:-

(क) केन्द्रीय परिषद्दे निम्न लिखित कार्य-
हरू गर्नेछ:-

(१) संगठनको उद्देश्य प्राप्तिका लागि
कार्यक्रम तथा तत्सम्बन्धी नीति
निर्धारण गर्ने ।

(२) केन्द्रीय कार्य समितिद्वारा भएका
कार्यहरूमा विचार गर्ने तथा
कार्य समितिलाई निर्देशन दिने।

(३) संगठनको बजेट स्वीकार गर्ने,
आय व्ययको हिसाब अडिटर-
द्वारा जर्चाई फारक दिने ।

(४) केन्द्रीय कार्य समिति वा त्यसका
सदस्य वा केन्द्रीय परिषद्का
कुनै सदस्य माथि अनुशासनको
कार्यवाही गर्ने ।

(५) संगठनको विधानमा संशोधन
गर्नु आवश्यक देखिएमा श्री ५
को सरकारमा सुझाव पेश गर्ने ।

(ख) परिषद्को बैठक घटीमा वर्षको एक पटक हुनेछ ।

८. केन्द्रीय कार्य समिति:-

(क) केन्द्रीय कार्य समितिले निम्न लिखित कार्यहरू गर्नेछ:-

(१) केन्द्रीय परिषद्द्वारा निर्धारित नीति र कार्यक्रमको कार्यान्वितिको लागि कार्य गर्ने ।

(२) केन्द्रीय संगठनको दैनिक कार्य सञ्चालनको लागि कार्य गर्ने ।

(३) तल्लो तहको संगठनलाई आवश्यकतानुसार नीति र निर्देशन दिने तथा अनुशासनको कार्यवाही गर्ने ।

(४) केन्द्रीय संगठनको बजेट तथा कार्यक्रम तयार गरी केन्द्रीय परिषद्मा पेश गर्ने ।

(५) केन्द्रीय संगठनको आय व्ययको हिसाब राख्ने तथा चल अचल सम्पत्तिको संरक्षण गर्ने ।

- (६) सभापतिद्वारा भएका कार्यहरूको अनुमोदन गर्न विचार गर्ने ।
- (ख) केन्द्रीय कार्य समितिको बैठक घटीमा वर्षको ३ पटक हुनेछ ।

६. सभापति:-

(क) सभापतिले निम्नलिखित कार्य गर्नेछ:-

- (१) संगठनको सञ्चालनको प्रमुख उत्तरदायित्व वहन गर्ने ।
- (२) संगठनको दैनिक कार्य सञ्चालन गर्ने ।
- (३) संगठनको तर्फबाट सरकार वा अन्य संस्थाहरूसंग सम्पर्क राख्ने
- (४) कुनै महत्वपूर्ण कमिशन, बोर्ड, सभा, सम्मेलन आदिमा सम्मिलित हुन सचिवको परामर्श लिएर प्रतिनिधि वा प्रतिनिधिमण्डल मनोनीत गर्ने ।
- (५) संगठनको कुनै सदस्यलाई सम्बन्धित परिषद्द्वारा पछि अनु-

शासनको कार्यवाही हुने गरी वा नगरी निलम्बन गर्ने वा सदस्यताबाट हटाउने । तर श्री ५ को सरकारद्वारा मनोनीत सदस्यहरूलाई सदस्यताबाट हटाउनु परेमा श्री ५ को सरकारको पूर्व स्वीकृति लिनु अनिवार्य हुनेछ ।

- (६) संगठनको सबै तहको कार्य सञ्चालनमा आवश्यक निर्देशन दिने ।
- (७) कोषाध्यक्षको परामर्श लिएर आवश्यक परेमा अन्तर्गत संगठनहरूलाई आर्थिक सहायता प्रदान गर्ने ।
- (८) केन्द्रीय कार्य समिति वा केन्द्रीय परिषद् वा आवश्यक परेमा अरु समितिहरूको सभाको सभापतित्व गर्ने ।

१०. कोषाध्यक्ष:-

(क) कोषाध्यक्षले निम्नलिखित कार्य गर्नेछ:-

(१२)

- (१) केन्द्रीय संगठनको बजेट तर्जुमा गर्ने, आय व्ययको हिसाब राखी दैनिक खर्चको सञ्चालन गर्ने ।
- (२) केन्द्रीय कार्य समितिका तर्फबाट केन्द्रीय परिषद्मा बजेट र आय व्ययको हिसाब पेश गर्ने ।
- (३) अन्तर्गतका संगठनलाई बजेट तथा आय व्ययको हिसाबका सम्बन्धमा परामर्श दिने ।

११. सचिव:-

(क) सचिवले निम्नलिखित कार्य गर्नेछ:-

- (१) केन्द्रीय संगठनको दैनिक कार्य सञ्चालनमा सभापतिलाई मद्दत गर्ने ।
- (२) केन्द्रीय संगठनको कार्यालयको सञ्चालन गर्ने ।
- (३) सभापतिको निर्देशानुसार, केन्द्रीय परिषद् तथा केन्द्रीय कार्य समि-

तिको लागि कार्य सूची तयार पारी सभा बोलाउने तथा सभाको निर्णय तयार गर्ने ।

१२. संगठनको प्रारम्भिक, जिल्ला तथा अञ्चल तहका परिषद्, समिति र पदाधिकारीहरूको आफ्नो क्षेत्रभित्र केन्द्रीय परिषद् कार्य समिति र त्यसका पदाधिकारीहरू सरहको अधिकार र कर्तव्य हुनेछ ।

१३. चुनाव:-

संगठनका सबै तहको चुनाव गुप्त मतदान प्रणाली अनुसार हुनेछ ।

१४. गणपूरक तथा निर्णयात्मक संख्या:-

(क) संगठनको परिषद् या समितिको सभाको गणपूरक संख्या सम्बन्धित परिषद् या समितिको सदस्य संख्याको चतुर्थांश हुनेछ ।

(ख) जुनसुकै सभाको उपस्थितिको बहुसंख्याको मत निर्णयात्मक मानिनेछ ।

(ग) विधानमा संशोधन तथा अविश्वासको प्रस्ताव सम्बन्धित निर्णयका लागि जुनसुकै परिषद्को सदस्य संख्याको दुइ-तिहाई मत अनिवार्य हुनेछ ।

१५. अविश्वासको प्रस्ताव:-

परिषद्का एक-तिहाई सदस्यहरूले आफ्नो क्षेत्रभित्रका सम्बन्धित पदाधिकारी माथि लिखित रूपमा अविश्वासको प्रस्ताव सचिव मार्फत परिषद्मा पेश गर्न सक्ने छन् ।

१६. हिसाब जाँच:-

संगठनको हिसाब जाँच गर्ने बेला बेलामा श्री ५ को सरकारले अडिटर खटाउन सक्ने छ ।

१७. अस्थायी समितिहरू:-

विधानमा उल्लेख गरे अनुसार केन्द्र, अञ्चल तथा जिल्लामा विभिन्न परिषद् तथा जिल्ला समितिहरू गठन नहुञ्जेल संगठनको उद्देश्य प्राप्तिकालागि श्री ५ को सरकारले केन्द्र, अञ्चल तथा जिल्लामा अस्थायी समितिहरू मनोनीत गर्न सक्ने छ । यस किसिमका

अस्थायी परिषद् तथा समितिहरूको विधानमा लेखिए बमोजिम स्थायी परिषद् तथा समितिहरू सरहको अधिकार र काम हुनेछ ।

१८. रिक्त स्थानको पूर्ति:-

कुनै कार्य समितिमा पदाधिकारी वा सदस्यको कुनै स्थान खाली हुन गएमा चालू अवधिको निमित्त अर्को चुनाव नहुञ्जेल सो रिक्त स्थान पूर्ति गर्ने अधिकार सम्बन्धित कार्य समितिलाई हुनेछ । तर सभापति या श्री ५ को सरकारद्वारा मनोनीत सदस्यको हकमा क्रमशः सम्बन्धित सभापति वा सरकारले नै मनोनीत गर्नेछ ।

१९. विधानमा संशोधन:-

संगठनको अस्थायी केन्द्रीय कार्य समिति खडा भएको मितिले २ वर्षसम्म श्री ५ को सरकारले कार्य समितिलाई सूचित गरेर विधानमा संशोधन गर्न सक्ने छ । २ वर्षको अवधि पूरा भएपछि केन्द्रीय परिषद्को सुझावमा मात्र विधानमा संशोधन हुन सक्ने छ ।

समस्तों की कृपा से ही यह कार्य शीघ्र
-समस्तों की कृपा से ही यह कार्य शीघ्र

। अतः यह प्रस्ताव शीघ्र ही

- शीघ्र ही

किया जाय। शीघ्र ही

किया जाय। शीघ्र ही

किया जाय। शीघ्र ही

किया जाय। शीघ्र ही

किया जाय। शीघ्र ही

किया जाय। शीघ्र ही

किया जाय। शीघ्र ही

किया जाय। शीघ्र ही

किया जाय। शीघ्र ही

किया जाय। शीघ्र ही

किया जाय। शीघ्र ही

किया जाय। शीघ्र ही

किया जाय। शीघ्र ही

किया जाय। शीघ्र ही

किया जाय। शीघ्र ही

श्री ५ को सरकार, राष्ट्रिय निर्देशन मन्त्रालय,
प्रचार तथा प्रसार विभाग ।

प्रथम पटक २००० प्रति
श्रावण ३१ गते, २०१८ वि. सं.